

J e l e n t é s

A BUDAPESTI UNITÁRIUS MISSZIO HÁZ

1929. évi működéséről.

Méltóságos és Főtisztelendő Igazgató Tanács !

A budapesti Unitárius Misszió Ház 1929. évi munkájáról összefoglaló rövid jelentésem az alábbiakban kívánom megtenni.

A Misszió Ház szabályzata értelmében annak munkájáról az év folyamán a lelkész havi-jelentéseket küldött a Bostoni és a Londoni Unitárius Egyházi főhatóságoknak, valamint az Igazgató Tanácsnak. Ez a jelentés tehát csak az év folyamán beküldött jelentések rövid összegezése lehet.

Hosszu évek várakozása és erőfeszítése után végre az 1929-sikerült a Misszió Házat azoknak a feladatoknak a közvetlen szolgálatába állítani, melyekre az eredetileg létesült. A Misszió Ház temploma és gyülekezeti terme elkészült s azokat február hó 10-én a használatnak a Kormányzó Ur Ö főméltósága képviselőjének, a Kormány, a Székesfőváros és világi és egyházi hatóságok jelenlétében ünnepiesen is átadtuk.

Az ujonnan felavatott templomban, ünnepnapokon és vasárnap, délelőttöként, az adventi és böjti vasárnapokon pedig délutánonként is rendszeres istentiszteleteket tartunk. Ezenkívül a Misszió Ház feladata volt az is, hogy Debrecenben minden hónap első és Pestszentlőrincen minden hónap utolsó vasárnapján és az ünnepek alkalmával az istentiszteleteket részben vagy egészben ellássa, valamint hogy az egyes szórványokban Józán Miklós püspöki vikárius urral egyetértve a hivek kívánságához képest időnkint istentiszteletek tartásáról gondoskodják. Ezeknek a szolgálatoknak az ellátásában, valamint más irányu munkájában is a Misszió Ház Józán Miklós püspöki vikárius ur hathatós támogatását élvezte.

Az istentiszteleteket Pestszentlőrincen az állami lakótelep Kulturházában, egy pár vidéki városban a helybeli református templomokban, Debrecenben pedig új kis templomunkban tartottuk. Ezeket az istentiszteleteket vidéken nemcsak unitárius hiveink, hanem más vallásu testvéreink is mind számosabban látogatják, ami alkalmat nyújt arra, hogy az unitárius vallást ott, ahol azt eddig nem ismerték, vagy félreismerték, a nyilvánosság elé vigyük. Debrecenben amióta ott imaházunk van és rendszeres istentiszteleteket tarthatunk, a kis Unitárius leányegyház községünk a város elismert kulturális tényezője lett, ami elismerést nyer abban az anyagi támogatásban is, amit a leány egyházközség a városi hatóságtól élvez.

A vallásoktatást vidéki városokban egy-egy tanító vagy tanár afia látja el. Az istentiszteletek kapcsán a lelkész külön is foglalkozott az ifjakkal. Cegléden levő néhány tanuló vallásitanításáról maga a Missziós lelkész gondoskodik.

Az év február hónapja óta a Misszió Ház nyújt otthont a Dávid Ferenc Egyletnek is. Az Egylet a Misszió Ház templomában a téli hónapokon magas színvonalu vallásos és kulturális estélyeket tart, melyek a közönség részéről szép látogatottságnak örvendenek. Az estélyeket a Nőszövetség rendezésében rendszerint családias tea követi a szeretetvendégség termében, melyek igen alkalmasoknak bizonyultak arra, hogy hiveinket egymáshoz közelebb hozzák és az Unitárius együvé tartozandóság érzetét fejlesszék.

A Nőszövetség a Misszió Házban, a maga egyre fokozódó kulturális és karitatív munkájához szintén otthont kapott. Azért a munkáért amit így a követség egyházunk szegényei érdekében végez, asszonyainkat e helyen is külön hálás köszönet illeti meg.

Egyetemi és más főiskolai ifjaink részére jelenleg öt nagy és két kis szobából álló Diák Otthont létesített és tart fenn a Misszió Ház. Az otthonban 25 férőhely van. Az otthonban a lakást, fűtést és világítást az ifjak díjtalanul élvezték. A Misszió Házban talált otthon a Brassai Sámuel Ifjúsági Egylet is. Az otthon berendezése, bár e téren még hiányok mutatkoznak és az Otthon fenntartása a Misszió Házra jelentős terhet ró. A terheket azonban azzal a jó reménységgel hordozzuk, hogy a befektetett tőke erkölcsileg sokszorososan meg fogja hozni kamatát ifjaink vallásos és hazafias buzgóságában.

Az év folyamán a Misszió Ház az amerikai testvéreink adományából 4.005 P. készpénzsegélyt osztott ki egyetemi hallgatók és más szegénysorsu hivek között. A nyár folyamán 800 P-vel tíz unitárius gyermek nyaraltatását tette lehetővé. Az Amerikából érkezett szegény családjaink között kiosztott ruhaneműek értéke postai értékbecslés szerint is 5000 P-n felül van, tényleges értéküket azonban nehéz volna megállapítani. Ha mindezekhez hozzászámítjuk a Diák Otthon berendezésével és fenntartásával felmerült költségeket, a Misszió Ház karitatív célokra az 1929. évben is, - szerény becslés szerint is, - legalább 14,000 P értéket fordított. Mindent a magyar hivek megterhelése nélkül, külföldi testvéreink támogatása mellett saját erejéből tette.

A templomépítés költségeinek fedezésére a székesfőváros a már előzőleg beígért 24,000 P-t az 1929. évben is kiutalta. Ezt az összeget a nevezett célra az Amerikai Unitárius Társulat által előlegezett 8350 dollár kamatmentes kölcsön törlesztésére fordítottuk. A kölcsön még fennmaradt részét az 1930. évre ugyancsak a főváros által nyújtandó segélyből fogjuk letörleszteni. A beruházásokkal járó költségek emésztették fel a székesfőváros 8000 P külön segélyét is. Sőt e címen még az 1930. évben is jelentős összeg terheli a Misszió Ház költségvetését. Ebben az évben azonban ez a tétel is teljes liquidálást nyer, úgy, hogy ilyen címen nagyobb tételek nem fogják a Misszió Házat terhelni. A kultuskormány az év folyamán természetbeni segélyt nyújtott: a Horthy Miklós kollegium részbeni feloszlásával felszabaduló butor-darabokból tíz használt ágyat, tíz szekrényt és öt asztalt adott Diák Otthonunk számára. Segélykérésünk a népjóléti kormánynál eredménytelenül maradt.

Az Angol Club azzal a megszakítással, amíg a Misszió Ház lelkesze Amerikában volt, az év folyamán is folytatta munkáját. A Clubot megbízás folytán jelenleg Szokolyané Tompa Márta vezeti. Kívánatos volna azonban, hogy a Club ingyenes leckeórát tanuló ifjaink nagyobb számmal és kitartással látogassák. Az angolnyelv ismerete ma már nemcsak angol és amerikai testvéreinkhez visz minket közelebb, hanem kezd az életben való boldogulásunk eszközévé válni. Az Amerikai Nőszövetség a Clubot az év folyamán is bőségesen ellátta a szellemi élet minden irányát felölelő amerikai és angol folyóiratokkal.

A Misszió Házat az év tavaszán dr. Boros György püspök ur is volt szíves meglátogatni. Rajta kívül több külföldi vendégünk is volt: nevezetesen dr. Franklin Southworth a chicagói teológia akadémia igazgatója és neje, Miss Rosalind Lee angol lelkésznő és Miss Hargrove, kik templomunkban előadást is tartottak. Munkánkban a budapesti amerikai követ is értékes erkölcsi támogatást nyújtott.

A Misszió Ház kiépítésével megsokasodott munka egy állandó lelkész helyettes alkalmazását tette szükségessé. Erre a célra Pethő István hitoktató lelkész apját nyertük meg, aki munkakörét ifjui lelkesedéssel és rátermettséggel látja el.

Az év folyamán Ápril 2 - Aug. 6-ig a missziós lelkész a kormánytól vett megbízás alapján Dr. Louis C. Cornish, az Amerikai Unitárius Társulat elnökének meghívására egy amerikai körutat tett. Távolléte alatt Józán Miklós püspöki vikárius ur és Pethő István lelkész voltak szívesek munkakörét idehaza ellátni. Körutján végzett munkájának azon részéről, mely Egyházunk érdekét is érintette, a lelkész külön jelentést adott az Igazgatótanácsnak. A Misszió Ház általában igyekezett mindent megtenni, hogy megfeleljen az alapítók által kijelölt azon fontos hivatásának is, hogy az Angol-Magyar és Amerikai Unitárius Testvériség intézményes szerve kézzel fogható szimbóluma legyen és azoknak a feladatoknak, melyeket a nehéz időkben az Unitárius Egyház

és a magyar nemzet érdeke szab eléje, - megfeleljen. Általános vállaláserkölcsei érdekek szolgálatán felüli feladata volt az is, hogy a magyar ügyet főképp Erdélyi vonatkozásában egyházi körökben állandóan felszínen tartsa és intézményesen szolgálja. Ennek a munkának a természete nyilvános jelentés tárgyát nem képezheti.

A házgondnoki tisztségben dr. Molnár Jenő afia lemondásával az év folyamán változás állott be. Gondnoki és a pénztárosi tiszteket 1929. november 1. óta dr. Mikó Lajos p.ü. tanácsos afia a jogtanácsosi teendőket báró Dániel Gábor, ügyvéd afia voltak szivesek vállalni.

A Misszió Ház vagyoni állapotáról a mellékelt számadás nyújt képet. A számadást Londonba és Bostonba is megküldtük. A templomépítés külön számadása még ezideig nem volt teljesen lezárható. Remélhető azonban, hogy rövidesen ez is szabályszerű elintézését nyer.

Nem volna teljes ez a különben nagyon rövidre szabott jelentés, ha nem adnánk benne kifejezést hálás köszönetünknek amerikai és angol testvéreink iránt, akiknek áldozatkészsége a Misszió Házat megteremtette és fenntartja, Budapest székesfőváros Tanácsa iránt, mely az elmúlt évben is hathatós anyagi támogatást nyújtott, valamint a Misszió Bizottság tagjai iránt, kik a Misszió Ház érdekeit odaadó munkásságukkal szolgálták. A Bizottság tagjai voltak: Dr. Nyiredy Jenő elnök, dr. Csiki Gábor lelkész, vitéz dr. Nyiredy Géza jegyző, Józan Miklós, dr. Kozma Jenő, dr. Mikó Gábor, Dimény Mózes, dr. Barasassy István, Lekely Mózes, dr. Mikó Lajos, dr. Benczedy László, Pethő István, dr. Deésy Ferenc, Ráduly Jánosné a Nőszövetség részéről és az ifjuság érdekeinek a tolmácsolására a Brassai Sámuel Ifjusági Egylet elnöke.

A Diák Otthonban az orvosi tiszteket Dr. Sándor Balázs és Dr. Mikó Miklós afiát díjtalanul látták el. Az Otthont időkint egy, a Nőszövetség tagjai közül alakult hölgybizottság is meglátogatta.

A Misszió Ház Bizottsága üléseit a szükségeknek megfelelően szabályszerűen tartotta.

Jelenetésem elfogadását kérve, vagyok a Méltóságos és Főtisztelendő Igazgatótanácsnak

Budapest, 1930. március 20.

alázatos szolgája:

Dr. Csiki Ede s.k.
lelkész.